

www.armourproject.eu

Εγχειρίδιο Εκπαιδευτή

Εργαστήριο Διάλογος και Προσομοίωση

**Βοηθά στην πρόληψη της
ριζοσπαστικοποίησης μαθαίνοντας
πως να χτίσετε ανθεκτικότητα σε
ιδεολογίες και συμπεριφορές που
άπτονται του βίαιου εξτρεμισμού**

Κυκλοφόρησε στο κοινό τον Μάιο του 2021

Το περιεχόμενο αυτού του εγχειριδίου είναι αποκλειστική ευθύνη των δημιουργών και δεν μπορεί σε καμία περίπτωση να θεωρηθεί ότι αντικατοπτρίζει τις απόψεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.

Το έργο αυτό χρηματοδοτήθηκε από το Ταμείο Εσωτερικής Ασφάλειας της Ευρωπαϊκής Ένωσης — Αστυνομία, βάσει της συμφωνίας επιχορήγησης αριθ. 823683.

Περιεχόμενα

Σύνοψη	3
Πειραματικό εργαστήριο 'Διάλογος και προσομοίωση'	4
Γιατί διδάσκεται η προσομοίωση και ο διάλογος;	4
Σκοπός του εγχειριδίου	5
Βασικές ικανότητες που πρέπει να αναπτυχθούν	5
Μεθοδολογία	6
Σενάριο Πειραματικού Εργαστηρίου	8
Θέμα	8
Σε ποιους απευθύνεται	9
Κύρια ερωτήματα που πρέπει να απαντηθούν	9
Βασικές έννοιες που πρέπει να συζητηθούν	9
Βασικές γνώσεις	10
Ασκήσεις	10
Επιπλέον πηγές	35
Υλικοτεχνική υποστήριξη	35

Ασκήσεις

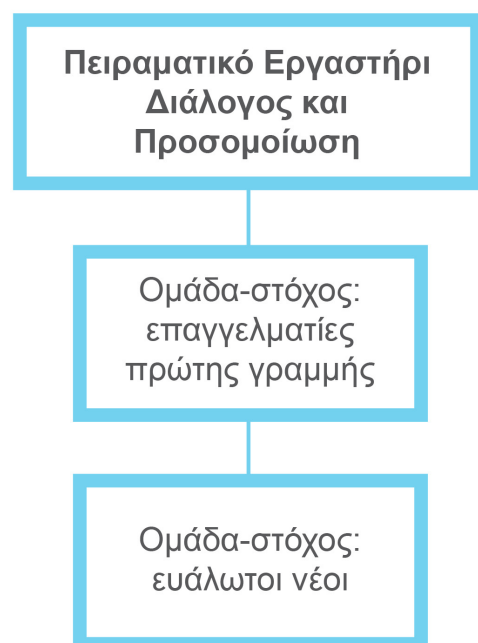

#1 Ανταλλαγή απόψεων-Ελεύθεροι συνειρμοί	11
#2 Ορισμός (οδηγίες)	12
#3 Θυμήσου τι δεν ξέρουμε.	13
#4 Πώς ορίζουμε το θέμα της συζήτησης;	16
#5 Οικοδομώντας ένα επιχείρημα σχετικά με το θέμα που επιλέχθηκε	17
#6 Άσκηση ανταπάντησης	18
#7 Αγώνας διαλόγου (ομιλία και αντεξέταση)	19
#8 Θέμα συζήτησης: Η βία στα μέσα ενημέρωσης πρέπει να ρυθμιστεί	21
#9 Τέσσερις γωνίες	23
#10 Αλήθεια ή Ψέματα	24
#11 Ολοκληρώστε την πρόταση	26
#12 Δεν θα μπορούσα να διαφωνήσω περισσότερο	28
#13 Εάν διοικούσα τον Κόσμο	29
#14 “Γεγονός ή γνώμη;”	31
#15 Το χειρότερο Σενάριο	32
#16 Μια βασική κοινοβουλευτική συζήτηση για ένα δεδομένο θέμα που σχετίζεται με τον βίαιο εξτρερισμό	33

Σύνοψη

Η παρούσα έκθεση αναφέρεται στο στόχο του έργου για την παραγωγή και τον έλεγχο ενός διεπιστημονικού μοντέλου εκμάθησης τρόπων σχετικών με την οικοδόμηση της ανθεκτικότητας σε ιδεολογίες και συμπεριφορές σχετικές με τον βίαιο εξτρεμισμό.

Το συγκεκριμένο εγχειρίδιο επικεντρώνεται στη παροχή μιας δομής από την οποία μπορούν να σχεδιάζονται και να οργανώνονται ασκήσεις που βασίζονται σε συζητήσεις/διαλόγους (debates) με διάφορους βαθμούς πολυπλοκότητας.

Η εκπαιδευτική δομή που προτείνεται στο παρόν εγχειρίδιο απευθύνεται πρωτίστως στους επαγγελματίες πρώτης γραμμής που προέρχονται από διάφορους επαγγελματικούς τομείς και εργάζονται με νεαρά άτομα ευάλωτα στη ριζοσπαστικοποίηση. Ως στόχο έχει να τους βοηθήσει στην κατανόηση μιας ολοκληρωμένης μεθοδολογίας και των αντίστοιχων πλαισίων στα οποία αυτή θα εφαρμοστεί προτείνοντας ορισμένες εκδοχές για την αντιμετώπιση του ζητήματος. Αν και τα παιχνίδια διαλόγου (debate) και προσομοίωσης έχουν χρησιμοποιηθεί ευρέως σε ακαδημαϊκά πλαίσια ως μέσο εκμάθησης, το πειραματικό εργαστήριο διαφέρει από τη παραδοσιακή εκπαίδευση μέσω διαλόγου (debate) με την έννοια ότι δεν έχει ως στόχο να εξοπλίσει τους συμμετέχοντες με τις απαραίτητες γνώσεις και δεξιότητες για να γίνουν μέρος της συζήτησης, αλλά μάλλον να κατανοήσει το σκοπό αυτής, τη δομή και το πλαίσιο στο οποίο μπορεί να αναπτυχθεί, καθώς και τους μεθοδολογικούς περιορισμούς που ενδέχεται να έχει. Ο εκπαιδευτής έχει μόνο το ρόλο του Συντονιστή του διαλόγου και θα κεφαλαιοποιήσει τη γνώση από τα πειραματικά εργαστήρια για τη διαχείριση θυμού και την επίλυση συγκρούσεων ώστε να περιορίσει οποιαδήποτε αντιθετική, αντιφατική συζήτηση που μπορεί να εμφανιστεί.

Οι μαθησιακοί στόχοι και τα αποτελέσματα αξιολογούνται σε σχέση με την ομάδα-στόχο του πειραματικού εργαστηρίου, δηλαδή τους επαγγελματίες της πρώτης γραμμής που εργάζονται με νεαρά άτομα ευάλωτα στη ριζοσπαστικοποίηση, οι οποίοι θα εξοπλιστούν με δεξιότητες και γνώσεις για τη διεξαγωγή διαλόγων και περαιτέρω μεταφορά γνώσεων σχετικά με το θέμα σε νεαρά άτομα. Οι ασκήσεις που βασίζονται στο διάλογο στοχεύουν στην αποτελεσματική συλλογή, αξιολόγηση και επιβεβαίωση των δεδομένων, στην ανάλυση πιθανών παραγόντων και στην κατανόηση της αιτιώδους συνάφειας και της συσχέτισης, προκειμένου να αποφασίσουν γι' αυτή. Αυτό το είδος της μεθοδολογίας είναι εμπειρικά επικυρωμένο για να είναι αποτελεσματικό για την τελική ομάδα-στόχο (νεαρά άτομα), καθώς χρησιμοποιείται σε μεγάλη κλίμακα σε εθνικούς και διεθνείς διαγωνισμούς διαλόγου (debates) σε μαθητές λυκείου.

Πειραματικό εργαστήριο ‘Διάλογος και προσομοίωση’

Γιατί διδάσκεται η προσομοίωση και ο διάλογος;

Η διδασκαλία προσομοίωσης και διαλόγου (debates) εξυπηρετεί το σκοπό της ανάπτυξης γνώσεων και δεξιοτήτων μέσω του εκπαιδευτικού μοντέλου της γνωσιακής συμπεριφοράς και του μοντέλου εκμάθησης μέσα από την πράξη. Είναι επίσης μια μορφή ψυχο-εκπαιδευτικής παρέμβασης στην οποία ο συντονιστής της συζήτησης λειτουργεί ως καθοδηγητής έτοιμος να αναπαράγει στρατηγικές θετικής έκφρασης και επικοινωνίας προσανατολισμένες προς τον στόχο, προωθώντας παράλληλα την ανοχή και την με ανοιχτό μυαλό αξιολόγηση ανεπιθύμητων απόψεων άλλων ανθρώπων.

Γενικά, οι γνώσεις, οι δεξιότητες, οι αξίες και οι συμπεριφορές που εξάγονται κατά τη διάρκεια του πειραματικού εργαστηρίου αφιερωμένο στην προσομοίωση και το διάλογο έχουν ως στόχο να διευκολύνουν την οικοδόμηση της ανθεκτικότητας στις ακραίες ιδεολογίες και τη βίαιη συμπεριφορά, με την εδραίωση της κριτικής σκέψης, της επικοινωνίας, της συνεργασίας, της ενσυναίσθησης, και της ‘αντανάκλασης’ του εαυτού μας.

Αν και δεν έχει χρησιμοποιηθεί ποτέ πριν ως μορφή ψυχο-εκπαιδευτικής παρέμβασης για την ενίσχυση της ανθεκτικότητας στη ριζοσπαστικοποίηση, η ‘προσομοίωση και ο διάλογος’ έχει παρατηρηθεί ότι έχουν τη δυνατότητα «να αυξήσουν την κριτική σκέψη και τη συνεργατική μαθησιακή ικανότητα των μαθητών», «να δουλέψουν πάνω στις διαφορές λογικά και με σεβασμό (...) να εξοικειωθούν με τη συνεργασία, την ομαδική εργασία και να συμβάλλουν δίκαια σε μια κοινή προσπάθεια.» (Williams-Brown, 2015), (Cochran, n.d.).

Ως εκ τούτου, πιστεύουμε ότι η προσομοίωση διαλόγου ως ψυχο-εκπαιδευτική μέθοδος παρέμβασης, έχει τη δυνατότητα να αυξήσει την ανθεκτικότητα στους παράγοντες της ριζοσπαστικοποίησης (push and pull) όπως: η αίσθηση της ταυτότητας που περιγράφεται ως «αναζήτηση της σπουδαιότητας» (A. W. Kruglanski 2014), (Dalgaard-Nielsen 2008b), η αναζήτηση της ταυτότητας που συμβάλλει σε μια αίσθηση της ύπαρξης, της αξίας και του σκοπού, η προσωπική ολοκλήρωση (Silverman 2017), η έλλειψη αυτό-εκτίμησης, (R. & Borum 2017) (Chassman 2016) (Christmann 2012) (Dawson 2017) (Lindekilde 2016) (Senzai 2015), η ατομική απογοήτευση και προσβολή (Larry E. Beutler, Psychology of terrorism 2007), γνωσιακούς-κοινωνικούς παράγοντες όπως η ανάληψη κινδύνου και η μειωμένη κοινωνική επαφή (M. & Taylor 2006), η προσωπική θυματοποίηση (C. & McCauley 2011), η μετατόπιση της επιθετικότητας (Moghaddam 2005), καθώς όλα τα παραπάνω σχετίζονται με μια συγκρουσιακή και δυσλειτουργική αίσθηση της ταυτότητας.

Σκοπός του εγχειριδίου

Αυτό το εγχειρίδιο έχει ως στόχο να παρέχει τα προγράμματα σπουδών και το περιεχόμενο του πειραματικού εργαστηρίου τα οποία είναι αφιερωμένα στις τεχνικές προσομοίωσης και διαλόγου που εφαρμόζονται στις παρεμβάσεις που στοχεύουν σε νεαρά άτομα που είναι είτε ευάλωτα σε ή κατά τη διαδικασία της ριζοσπαστικοποίησης. Στοχεύει στην εσωτερίκευση και την περαιτέρω αναπαραγωγή πρακτικών στρατηγικών και προσωπικών δεξιοτήτων που είναι επιθυμητές στο διάλογο, και μπορούν να εξοπλίσουν τα άτομα με τις απαραίτητες δεξιότητες αυτοεπιβεβαίωσης και αυτοέκφρασης, προωθώντας παράλληλα την κριτική σκέψη και την ανθεκτικότητα στα βαθύτερα κίνητρα της ριζοσπαστικοποίησης και της υποταγής σε ακραίες ιδεολογίες. Οι στρατηγικές που προτείνονται από το πειραματικό εργαστήριο προορίζονται να εξοπλίσουν τους επαγγελματίες πρώτης γραμμής με ένα σύνολο τεχνικών που δύναται να μεταφερθούν/εφαρμοστούν σε νεαρά άτομα που είναι ευάλωτα στη ριζοσπαστικοποίηση.

Το πρόγραμμα σπουδών και το περιεχόμενο του εργαστηρίου θα πρέπει να αξιοποιηθεί σε άμεση σχέση με το υποστηρικτικό υλικό του παρόντος εγχειριδίου.

Την ίδια στιγμή, θα πρέπει να σημειωθεί πως η μεθοδολογία προσομοίωσης και διαλόγου έχει ως κινητήρια δύναμη την παροχή απαντήσεων στις ανάγκες της ομάδας στόχου:

- Οι θεωρίες βιωματική μάθησης ταιριάζουν καλύτερα στις ανάγκες της ηλικιακής ομάδας που εξετάζεται στο πλαίσιο του έργου. Ο εκπαιδευόμενος έχει ενεργό ρόλο στον εντοπισμό και την κατασκευή λύσεων και μαθαίνει μέσα από την εμπειρία και την αντανάκλαση των πράξεων του.
- Η κριτική σκέψη επιτρέπει στα άτομα να προσδιορίσουν, να αξιολογήσουν και να κατανοήσουν σημεία όπου έχουν πλεονέκτημα και να συμμετάσχουν σε εποικοδομητικό διάλογο με κάποιον του οποίου οι αξίες είναι διαφορετικές.

Βασικές ικανότητες που πρέπει να αναπτυχθούν

Η προτεινόμενη μεθοδολογία εδράζεται στην αιτιολόγηση μέσω διαδικασίας, καθώς η εφαρμογή της αποσκοπεί στη διασφάλιση ενός συνόλου ικανοτήτων, που θα βασίζονται στις (θεωρητικές) γνώσεις, τις δεξιότητες και τις συμπεριφορές.

Γνώση και κατανόηση των βασικών εννοιών που εξετάζονται

- Επεξεργασία πληροφοριών – συλλογή δεδομένων, ταξινόμηση και σύγκριση, ταυτοποίηση της αιτιώδους συνάφειας και συσχέτιση μεταξύ διαφορετικών πληροφοριών
- Κατανόηση θέματος-διατύπωση σχετικών ερωτήσεων, διερεύνηση θεωριών και προβλημάτων, έτσι ώστε να μην ληφθούν όλες οι πληροφορίες χωρίς επεξεργασία.

Δεξιότητες

- Συλλογισμός-Δεξιότητες κριτικής σκέψης ώστε να μπορεί να δικαιολογήσει κάποιος τις απόψεις του μέσα από ισχυρά επιχειρήματα, βασιζόμενος, όμως, σε αφηρημένες ιδέες και δηλώσεις και όχι σε παραδείγματα (Claire & Holden, 2007)
- Επικοινωνία – χρήση της κατάλληλης γλώσσας για την επικοινωνία με το κοινό
- Αυτό-επίγνωση και προβληματισμός
- Ενσυναίσθηση

Αξίες και συμπεριφορές

- Αστική συμπεριφορά-αυξημένη συμμετοχή των πολιτών, υιοθέτηση δημοκρατικών αξιών, αξία της διαφορετικότητας, δέσμευση για συμμετοχή και ένταξη (Hess, 2009)
- Συνεργασία και επίλυση συγκρούσεων-αποδοχή διαφορών και συγκρούσεων ως φυσιολογικών πτυχών της ζωής, επιδιώκοντας τη δυνατότητα συζήτησης αμφιλεγόμενων θεμάτων (Hess, 2009).

Μεθοδολογία

Αυτό το πειραματικό εργαστήριο βασίζεται στην ανάπτυξη γνώσεων και δεξιοτήτων, μέσα από το γνωσιακό-συμπεριφοριστικό εκπαιδευτικό μοντέλο και το μοντέλο εκμάθησης μέσω της πράξης. Θα παράσχει στους επαγγελματίες την εργαλειοθήκη που απαιτείται για να οργανώσουν, να συντονίσουν και να κατευθύνουν μια ομαδική άσκηση διαλόγου, τοποθετώντας κατά συνέπεια τους σπουδαστές σε μια επί τω έργω (hands-on) βιωματική διαδικασία εκμάθησης. Κύριος στόχος του είναι να καθοδηγεί τους εκπαιδευόμενους στην επιλογή θεμάτων και εννοιών που σχετίζονται με το σκοπό του εργαστηρίου (EL).

Το εργαστήριο έχει σχεδιαστεί για να είναι ένα ασφαλές καταφύγιο και ένας ευχάριστος χώρος, όπου οι συμμετέχοντες θα ενθαρρύνονται να είναι δημιουργικοί, να ανταλλάξουν πλευρές και να αγκαλιάσουν/υιοθετήσουν άλλες προοπτικές. Το κλειδί για την αποδοχή δεν θα πρέπει να είναι το σκοράρισμα πόντων και η επικράτηση σε διαγωνισμούς, αλλά η υποβολή ερωτήσεων και η αναζήτηση απαντήσεων. Η τοποθέτηση των εκπαιδευόμενων στις αντιτιθέμενες ομάδες, εάν δεν γίνει με σωστή διαχείριση, μπορεί να οδηγήσει σε ξεσπάσματα θυμού και στην ενίσχυση των συγκρουσιακών απόψεων. Κατά συνέπεια, συστήνεται για το μεσολαβητή να γνωρίζει πώς να εφαρμόσει τις τεχνικές διαχείρισης θυμού και επίλυσης συγκρούσεων και να ακολουθήσει τη δομή που παρέχεται στην αρχή, η οποία περιορίζει το χρόνο ομιλίας σε κάθε συμμετέχοντα.

Οι συμμετέχοντες ενθαρρύνονται να μάθουν και να αναπαράγουν αυτές τις τεχνικές (μερικώς ή πλήρως) όποτε κρίνεται σκόπιμο εντός των διαφόρων κοινωνικών πλαισίων.

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΕΣ ΤΕΧΝΙΚΕΣ

Οδηγίες	✗
Παρουσίαση	✗
Παιχνίδι ρόλων	✗
Πρόβα σε υποθετικά σενάρια	✗
Ανατροφοδότηση	✗
Ενίσχυση	✗
Εκτεταμένη πρακτική	✗
Καθοδηγούμενη συζήτηση	✗
Γνωστική μοντελοποίηση μέσω μέντορα που σκέφτεται φωναχτά	
Ανοιχτή συζήτηση	✗
Συγκαλυμμένη αυτο-διδασκαλία (εσωτερικός λόγος μαθητή)	

Σενάριο Πειραματικού Εργαστηρίου

Θέμα

Στην επιλογή ενός θέματος συζήτησης, θα πρέπει να εξεταστούν το μονοπάτι της ριζοσπαστικοποίησης και οι παράγοντες ώθησης και έλξης που παρουσιάστηκαν ευδιάκριτα κατά την διάρκεια της αλληλεπίδρασης με το ακροατήριο. Όλες οι μορφές ριζοσπαστικοποίησης περιλαμβάνουν ένα σύνολο κοινών σημαντικών ιδεών, όπως η υπεροχή της ιδεολογίας που επιλέχθηκε, το μίσος προς τον άλλο, η αντίληψη πως η κοινωνία/κοινότητα βρίσκεται υπό απειλή, η βαθιά πεποίθηση ότι η βία μπορεί να λύσει/θεραπεύσει τα πράγματα και συνήθως μια στάση ενάντια στις κοινές δημοκρατικές αρχές.

Ως εκ τούτου, τα θέματα της συζήτησης πρέπει να επιλέγονται με στόχο:

- να αντιμετωπιστούν τα ζητήματα που συνδέονται έμμεσα με τη διαδικασία της ριζοσπαστικοποίησης και θεωρούνται μη αμφιλεγόμενα από τη δευτερεύουσα ομάδα-στόχο
- να μπορούν να προκαλέσουν διάλογο (να επιτρέπουν την κατασκευή επιχειρημάτων και για τις δύο πλευρές)
- να μπορούν να επεκταθούν
- να είναι συναφή για την ομάδα, σε σχέση με τις κύριες αιτίες της ριζοσπαστικοποίησης ή τις χαρακτηριστικές αφηγήσεις.

Το πρώτο θέμα που χρησιμοποιείται στο κύκλο των ασκήσεων θα πρέπει να είναι ευχάριστο και προσιτό και χωρίς να χρειάζεται εκτεταμένη έρευνα.

Παραδείγματα θέματος:

- Αυτή η ομάδα πιστεύει ότι ο σκοπός δικαιολογεί τα μέσα.
- Αυτή η ομάδα θεωρεί τους μαθητές νομικά υπεύθυνους για εκφοβισμό αν αυτός έχει ως αποτέλεσμα το θάνατο του θύματος.
- Αυτή η ομάδα θα απαγόρευε την πώληση των βίαιων βιντεοπαιχνιδιών/λογοκρισία των βιντεοπαιχνιδιών.
- Αυτή η ομάδα θα επανάφερε τη σωματική τιμωρία στα σχολεία.
- Αυτή η ομάδα θα σκότωνε έναν για να σώσει πολλούς.
- Αυτή η ομάδα πιστεύει ότι οι θρησκευτικές πεποιθήσεις πρέπει να παρακάμπτουν τους κρατικούς νόμους.
- Αυτή η ομάδα θα μεταχειριζόταν τη βεβήλωση και την καταστροφή των υψηλής αξίας τόπων και της ιδιοκτησίας της πολιτιστικής κληρονομιάς ως έγκλημα κατά της ανθρωπότητας.

Σε ποιους απευθύνεται

Το έργο στοχεύει σε ένα ευρύ φάσμα δυνητικών ατόμων επιρροής, πρώτης γραμμής επαγγελματίες σε κρατικά ιδρύματα και στις οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών (όπως κοινωνικοί λειτουργοί, ψυχολόγοι, εκπαιδευτές, επαγγελματίες πρώτης γραμμής στις ΜΚΟ, ειδικούς για την ασφάλεια και την επιβολή του νόμου, ευάλωτα μέλη της κοινωνίας) που εργάζονται με νεαρά άτομα στην Ε.Ε. ευάλωτα στην ριζοσπαστικοποίηση.

Με δεδομένες τις απαιτήσεις της ομάδας για την αποτελεσματική εφαρμογή των ασκήσεων διαλόγου το περιεχόμενο που παρέχεται σε αυτό το εγχειρίδιο ασχολείται κυρίως με τους επαγγελματίες της πρώτης γραμμής που εργάζονται με σχετικά ομοιογενείς ομάδες νέων, ηλικίας 14-18, οι οποίοι έχουν εκδηλώσει μια ώθηση και έλξη με παράγοντες ριζοσπαστικοποίησης και που μπορούν να οργανωθούν σε μικρές ομάδες εργασίας (6-10 άτομα).

Κύρια ερωτήματα που πρέπει να απαντηθούν

- Σε ποιο σημείο της εκπαίδευσης (ενότητας) θα λειτουργούσε καλύτερα η προσέγγιση αυτή;
- Υπάρχουν αμφιλεγόμενα ή διασπαστικά θέματα που θα μπορούσε η ομάδα των μαθητών να διερευνήσει χωρίς απαραίτητα να ενισχυθούν οι ιδέες (το αφήγημα) της πόλωσης;
- Ποιο θέμα είναι τόσο ανοιχτό (χωρίς αποκλεισμούς) όσο και ιδανικό για αμφισβήτηση (διάλογο);
- Τι είδους στάση θα πρέπει να πάρω κατά τη διάρκεια της συζήτησης (λαμβάνοντας υπόψη την ομοιογένεια της ομάδας, την ηλικία και τα προσωπικά παράπονα), έτσι ώστε η άσκηση να είναι μια μαθησιακή εμπειρία και όχι μόνο ένας χώρος για αντιπαράθεση;
- Τι μπορώ να κάνω για να υποστηρίξω τα ήσυχα παιδιά;
- Ποια η χρονική κλίμακα για διερεύνηση του θέματος και τι πληροφορίες θα μπορούσαν να έχουν δοθεί εκ των προτέρων;
- Θα πρέπει οι εκπαιδευόμενοι να υποστηρίξουν τις δικές τους απόψεις ή τις αντίθετες;
- Θα βαθμολογήσω τους μαθητές και αν ναι με ποιον τρόπο;

Βασικές έννοιες που πρέπει να συζητηθούν

Θέμα συζήτησης, επιχείρημα, αντεπιχείρημα, αξίωση, ανταγωγή (counterclaim), συλλογιστική, στοιχεία, άποψη, εξέταση, διασταυρούμενη εξέταση, αντίκρουση, ψήφισμα κ.α.

Βασικές γνώσεις

Οι βασικές γνώσεις καθορίζονται σε σχέση με τα μαθησιακά αποτελέσματα και αναφέρονται κυρίως σε:

- Εδραίωση της γνώσης σχετικά με το θέμα
- Κατανόηση των βασικών εννοιών και των εναλλακτικών απόψεων
- Εκμάθηση για το πώς να χρησιμοποιούνται οι δεξιότητες κριτικής σκέψης και επιχειρηματολογίας
- Αναπαραγωγή αιτιότητας και συσχετισμών σε παρόμοια πλαίσια
- Δημιουργία δεξιοτήτων ομαδικής εργασίας
- Εκμάθηση για το πώς να κατευθύνουν και να ενσωματώνονται σε αποτελεσματικά πρότυπα επικοινωνίας
- Απόλυτο έλεγχο του μαθησιακού περιεχομένου
- Δημιουργία επιχειρημάτων.

Ασκήσεις

Τύποι ασκήσεων προς ανάπτυξη:

- Αναγνώριση προβλήματος-π.χ. θυμός
- Εντοπισμός προβλήματος
- Αναγνώριση τακτικών που χρησιμοποιούνται για την επίλυση του προβλήματος
- Βελτίωση των τακτικών-ποιο ήταν το πρόβλημα; Ποιος ήταν ο στόχος; Ποιο ήταν το εμπόδιο; Πώς λύθηκε το πρόβλημα; Πώς θα μπορούσαμε να το λύσουμε καλύτερα;
- Παροχή εναλλακτικών λύσεων
- Επαναληπτική εξέταση

1

Ανταλλαγή απόψεων-Ελεύθεροι συνειρμοί

Άσκηση Νο 1	Για να σπάσει ο πάγος – Στάδιο 1ο: Εισαγωγή, Στάδιο 2ο: Διαχείριση προσδοκιών
Στόχος	<p>Να επιτρέψει στους συμμετέχοντες να μάθουν ο ένας για τον άλλο και να νιώσουν άνετα μέσα στην ομάδα εργασίας</p> <p>Να επιτρέψει στους εκπαιδευτές να καθιερώσουν σχέση επικοινωνίας με τους εκπαιδευόμενους σχετικά με τις ανάγκες και τις προσδοκίες τους</p>
Σε ποιους απευθύνεται	Ηλικιακή ομάδα – εφηβική ηλικία/ενήλικες
Διάρκεια	10 λεπτά
Υλικό	Πίνακας σεμιναρίου (Flipchart), μαρκαδόροι, post its
Περιγραφή	<p>Φάση 1η:</p> <p>Ο Συντονιστής παρουσιάζει εν συντομία τον εαυτό του/της, και στη συνέχεια ζητά από τους συμμετέχοντες να κάνουν μια παρόμοια παρουσίαση, απευθυνόμενοι στην ομάδα. Ανάλογα με τις προηγούμενες καθιερωμένες σχέσεις μεταξύ των εκπαιδευόμενων (αν έχουν ήδη συναντηθεί πριν και είναι εξοικειωμένοι μεταξύ τους), ο εκπαιδευτής μπορεί να επιλέξει να χρησιμοποιήσει κάποια άσκηση για να διαλύσει τον πάγο (π.χ. αναφέρετε την υπερδύναμη σας, ας πούμε 3 πράγματα για σας-1 ψέμα και 2 αλήθειες).</p> <p>Φάση 2η:</p> <p>Κάθε εκπαιδευόμενος θα κληθεί να γράψει σε post-it κάτι που είχε απολαύσει στο παρελθόν μέσα σε μια τάξη ή μέσα σε μια ομάδα εργασίας και θα ήθελε να το επαναλάβει και σε ένα διαφορετικό post-it κάτι που δεν του αρέσει και δεν θα ήθελε να συμβεί ξανά.</p>
Μέθοδος εκμάθησης	Καθοδηγούμενη συζήτηση, ανατροφοδότηση, συγκαλυμμένη αυτό-διδασκαλία, γνωσιακή μοντελοποίηση μέσω μέντορα που εκφράζει ανοιχτά την σκέψη του
Οπτική υποστήριξη	Ετικέτες ονομάτων

2

Ορισμός (οδηγίες)

Άσκηση No. 2	Αποσαφήνιση του γενικού πλαισίου της άσκησης
Objective	Απόκτηση καλύτερης κατανόησης για το πως διεξάγεται ένας διάλογος
Σε ποιους απευθύνεται	Ηλικιακή ομάδα – εφηβική ηλικία/ενήλικες
Διάρκεια	15 λεπτά
Υλικό	Διαφάνειες PPT και/ή φυλλάδια και/ή videos με δείγματα από διαλόγους
Περιγραφή	<p>Ο εκπαιδευτής ξεκινά μια συζήτηση και διευκρινίζει:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Τι είναι διάλογος, • Πώς είναι δομημένος και • Ποιοι είναι οι ρόλοι που πρέπει να παιχτούν στην άσκηση που ξετυλίγεται. <p>Σε αυτό το στάδιο, συστήνεται να δοθούν παραδείγματα (π.χ. απλά παραδείγματα, που παρέχονται από τον εκπαιδευτή, προετοιμασμένα επιχειρήματα από τη διεθνή Ένωση Εκμάθησης Διαλόγου – International Debate Education Association (https://idebate.org/deATABASE) ή/και YouTube βίντεο των πρωταθλημάτων των Παγκόσμιων Σχολίων Διαλόγου - WSDC (https://wsdcdebate.org/).</p>
Μέθοδος εκμάθησης	Καθοδηγούμενη συζήτηση, γνωσιακή μοντελοποίηση μέσω της ανοιχτής σκέψης του μέντορα
Οπτική υποστήριξη	PowerPoint, καταγραφές video

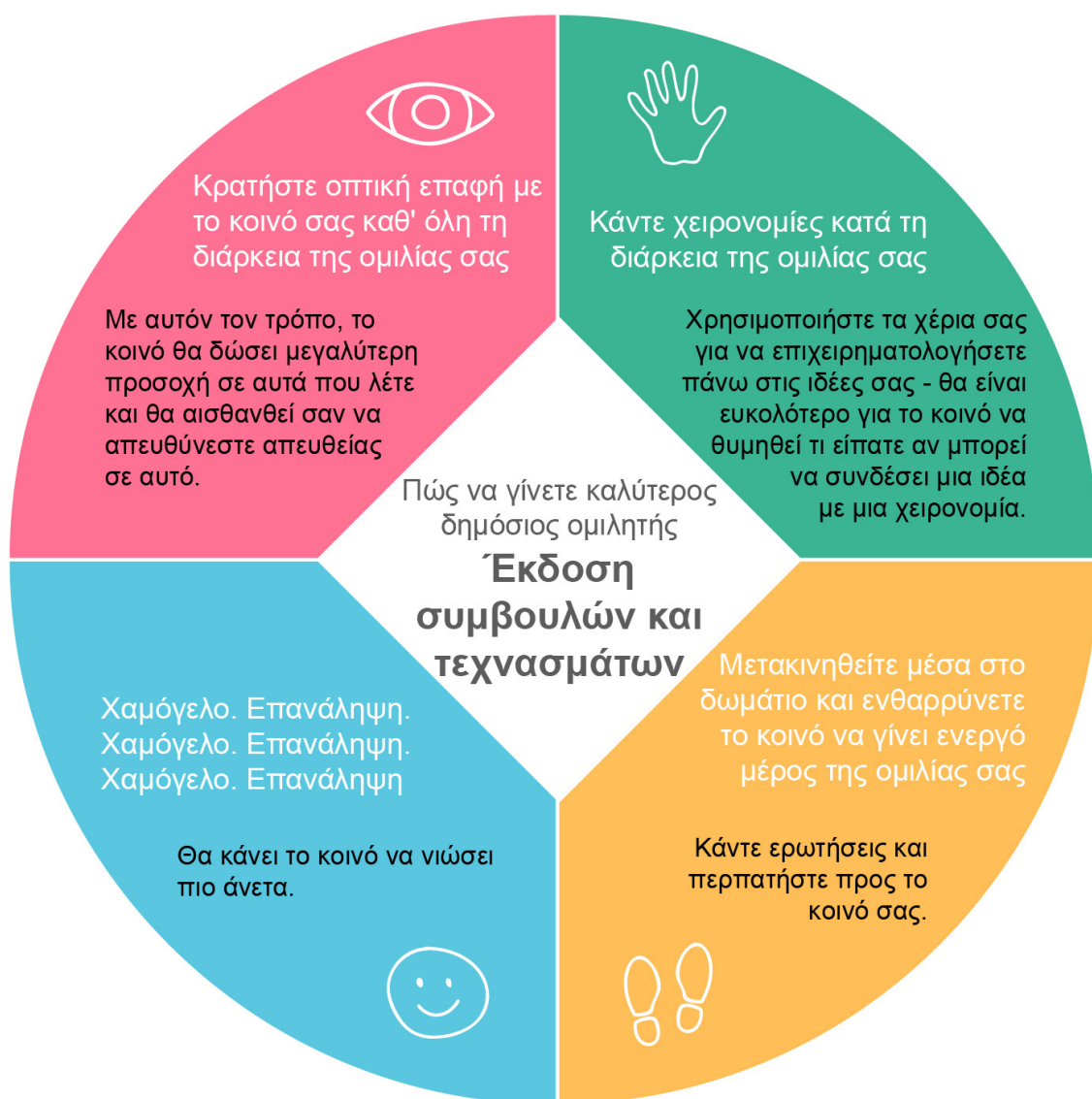
Συμβουλές

Η βασική ακαδημαϊκή μορφή διαλόγου θέτει υπό συζήτηση **ένα θέμα ή ψήφισμα** και φέρνει κοντά **δύο ομάδες** των τριών ομιλητών η κάθε μια, μια που τάσσεται υπέρ του θέματος (καταφατική/κυβέρνηση/σώμα) και μια που επιχειρηματολογεί εναντίον της (αρνητική/αντιπολίτευση). Εκπρόσωποι εναλλάσσονται μεταξύ των ομάδων, από την πρώτη καταφατική έως την τρίτη αρνητική, έχοντας ένα **περιορισμένο χρονικό διάστημα** για να αναπτύξουν τα επιχειρήματά τους. Ανάλογα με τον επιλεγμένο τύπο, διάφοροι τύποι αλληλεπιδράσεων (**διασταυρούμενες εξετάσεις/κατά αντιπαράθεση**) επιτρέπονται μεταξύ αντιτιθέμενων συζητήσεων. (Monash Association of Debaters, 2010).

3

Θυμήσου τι δεν ξέρουμε.

Άσκηση No 3	Θυμήσου τι δεν ξέρουμε.
Στόχος	Να εξοικειωθούν με τις λεκτικές και τις μη-λεκτική στρατηγικές που θα χρησιμοποιηθούν κατά τη διάρκεια ενός διαλόγου
Σε ποιους απευθύνεται	Εφηβική ηλικία/ενήλικες
Διάρκεια	10 λεπτά
Υλικό	Εικόνες 1 & 2.
Περιγραφή	<p>Η άσκηση γίνεται με όλη την ομάδα.</p> <p>Ο εκπαιδευτής ξεκινά μια συζήτηση σχετικά με λεκτικές και μη λεκτικές στρατηγικές που μπορούν να χρησιμοποιηθούν κατά τη διάρκεια ενός διαλόγου. Οι συμμετέχοντες καλούνται να θυμηθούν ένα παράδειγμα στο οποίο συμμετείχαν σε μια επίσημη ή ανεπίσημη συζήτηση και να μοιραστούν με τους συνομηλίκους τι πήγε καλά και τι θα μπορούσαν να έχουν βελτιώσει για να έχουν μεγαλύτερη επιτυχία.</p> <p>Στη συνέχεια, ο εκπαιδευτής διαιρεί την τάξη σε δύο ομάδες με κάθε ομάδα να σκέφτεται λεκτικές στρατηγικές απέναντι σε μη λεκτικές.</p> <p>Οι δύο ομάδες επανενώνονται και παρουσιάζουν τα αποτελέσματα.</p> <p>Στη συνέχεια, ο εκπαιδευτής παρουσιάζει τα γραφήματα των εικόνων 1 και 2. Οι συμμετέχοντες σχεδιάζουν τα γραφήματα τους με χρήσιμες πληροφορίες. Αυτά στη συνέχεια τοποθετούνται στον τοίχο για περαιτέρω συζήτηση.</p> <p>Καθ' όλη τη διάρκεια της άσκησης, ο εκπαιδευτής πρέπει να επαναλάβει την ιδέα ότι αυτές οι ασκήσεις είναι χρήσιμες, αλλά για να "κερδίσετε" μια μάχη ιδεών, είναι σημαντικό να επιχειρηματολογήσετε σωστά.</p>
Μέθοδος εκμάθησης	Καθοδηγούμενη συζήτηση, γνωστική μοντελοποίηση μέσω μέντορα που σκέφτεται φωναχτά, συγκαλυμμένη αυτό-διδασκαλία
Οπτική υποστήριξη	Διαγράμματα στις εικόνες 1 & 2

Εικόνα 1. Πώς να γίνεις καλύτερος ομιλητής

Μιλώντας δημόσια

ΙΣΟΡΡΟΠΙΑ

- εμφανιστείτε ήρεμοι και σίγουροι
- αποφύγετε συμπεριφορές που θα μπορούσαν να αποσπάσουν συμπεριφορές

ΦΩΝΗ

- εκφράστε κάθε λέξη καθαρά
- χρησιμοποιήστε ακριβώς το σωστό τόνο για το χώρο

ΖΩΝΤΑΝΙΑ

- εκφράστε πάθος και συναίσθημα με τη φωνή σας

ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ ΜΕ ΤΑ ΜΑΤΙΑ

- συνδεθείτε οπτικά με το κοινό
- κοιτάξτε κάθε μέλος του κοινού

ΧΕΙΡΟΝΟΜΙΕΣ

- κινήσεις χειρός
- κινήστε το σώμα σας
- να έχετε ένα εκφραστικό πρόσωπο

ΤΑΧΥΤΗΤΑ

- μιλήστε με την κατάλληλη ταχύτητα: να μη είναι πολύ αργή, ούτε πολύ γρήγορη
- χρήση παύσεων για αποτέλεσμα και έμφαση

Εικόνα 2. Μιλώντας δημόσια

(Βασισμένο στη δουλειά του Dave Stuart Jr., 2014, PVLEGS: A Public Speaking Acronym that Transforms Students, access at: <https://davestuartjr.com/pvlegs-public-speaking-acronym/>)

4

Πώς ορίζουμε το θέμα της συζήτησης;

Άσκηση Νο 4	Πώς ορίζουμε το θέμα της συζήτησης;
Στόχος	Να διασφαλίσει την κοινή αποδοχή της αξίας του διαλόγου
Σε ποιους απευθύνεται	Έφηβοι/Ενήλικες
Διάρκεια	30-45 λεπτά
Υλικό	Ανάλυση του διαλόγου
Περιγραφή	<p>Η άσκηση γίνεται με όλη την ομάδα.</p> <p>Βήμα 1: Προσδιορίστε ποια είναι η αξία του θέματος που μπαίνει σε συζήτηση (π.χ. η αξία πρέπει να είναι σε σύγκλιση με το θέμα του εργαστηρίου-ενίσχυση των δεξιοτήτων διαλόγου για την εδραίωση της ανθεκτικότητας απέναντι στη ριζοσπαστικοποίηση και τον βίαιο εξτρεμισμό).</p> <p>Βήμα 2: Αναλογιστείτε πιθανές κατανοήσεις του.</p> <p>Ο εκπαιδευτής θα πρέπει να συντονίζει αυτό το βήμα για να επιτρέψει να ακουστεί η γνώμη του κάθε μέλους. Σε αυτό το βήμα, όλες οι ιδέες είναι καλές.</p> <p>Βήμα 3: Συζητήστε ώστε να επιτευχθεί συναίνεση πάνω στο ζήτημα.</p> <p>Ο εκπαιδευτής θα πρέπει να ενθαρρύνει τους μαθητές να διαφωνούν με τις ιδέες και όχι με τους ανθρώπους.</p>
Μέθοδος εκμάθησης	Εκπαιδευτική προσέγγιση, καθοδηγούμενη συζήτηση, συγκέντρωση ιδεών (brainstorming)
Οπτική Υποστήριξη	Πίνακας σεμιναρίων (Flipchart)

5

Οικοδομώντας ένα επιχείρημα σχετικά με το θέμα που επιλέχθηκε

Άσκηση No. 5	Οικοδομώντας ένα επιχείρημα σχετικά με το θέμα που επιλέχθηκε
Στόχος	Συλλογή, επικύρωση και Δόμηση δεδομένων
Σε ποιους απευθύνεται	Έφηβοι/ενήλικοι
Διάρκεια	60 λεπτά
Υλικό	Ερευνητικό υλικό Εάν παρέχεται από τον εκπαιδευτή, θα πρέπει το ζήτημα να προσεγγιστεί με μια ουδέτερη, ολιστική, πραγματική σκοπιά
Περιγραφή	<p>Βήμα 1: Ανάθεση πλευρών</p> <p>Μπορεί να γίνει τυχαία, κατά επιλογή του ασκούμενου ή να ανατεθεί από τον συντονιστή. Για μια αποτελεσματική άσκηση κριτικής σκέψης, θα μπορούσε να ανατεθεί στους μαθητές να υπερασπιστούν θέσεις που δεν πιστεύουν. Από αυτό το σημείο, οι εκπαιδευόμενοι εργάζονται σε ομάδες.</p> <p>Βήμα 2: Συγκέντρωση ιδεών για στήριξη επιχειρημάτων</p> <p>Βήμα 3: Συλλογή δεδομένων για επικύρωση ή μη των επιχειρημάτων (ερευνητικό υλικό)</p> <p>Βήμα 4: Διατύπωση τουλάχιστον 2 επιχειρημάτων με βάση τη σειρά δομή/επεξήγηση/παράδειγμα/αντίκτυπος</p>
Μέθοδος εκμάθησης	Εκπαιδευτική προσέγγιση, καθοδηγούμενη συζήτηση, συγκαλυμμένη οδηγία
Οπτική Υποστήριξη	-

6

Άσκηση ανταπάντησης

Άσκηση Νο 6	Άσκηση ανταπάντησης
Στόχος	Διασφάλιση εγκυρότητας εναλλακτικών προοπτικών
Σε ποιους απευθύνεται	Έφηβοι/Ενήλικες
Διάρκεια	40 λεπτά
Υλικό	Ερευνητικό υλικό και αποτελέσματα της άσκησης 2
Περιγραφή	<p>Η άσκηση αυτή έχει ως στόχο να βοηθήσει τους μαθητές να προσδιορίσουν ελαττώματα στα επιχειρήματά τους, και να τα χρησιμοποιήσουν για να ενισχύσουν τη θέση τους.</p> <p>Βήμα 1: συγκέντρωση ιδεών για ανάπτυξη προβληματισμού και αντεπιχειρήματα</p> <p>Βήμα 2: συλλογή δεδομένων προς (μη)επιβεβαίωση των επιχειρημάτων (ερευνητικό υλικό)</p> <p>Βήμα 3: Διατύπωση τουλάχιστον 1 αντεπιχειρήματος για τα επιχειρήματα που παρέχονται στην Άσκηση 2 και προαιρετικά, 1 νέο αντεπιχείρημα</p>
Μέθοδος εκμάθησης	Εκπαιδευτική προσέγγιση, καθοδηγούμενη συζήτηση, συγκαλυμμένη οδηγία
Οπτική υποστήριξη	-

7

Αγώνας διαλόγου (ομιλία και αντεξέταση)

Άσκηση Νο 7	Αγώνας διαλόγου (ομιλία και αντεξέταση)
Στόχος	Να παρουσιάσουν τα επιχειρήματά τους και να αντιδράσουν σε αντεπιχειρήματα
Σε ποιους απευθύνεται	Έφηβοι/Ενήλικες
Διάρκεια	60 λεπτά
Υλικό	Επιχειρήματα
Περιγραφή	<p>Βάλτε τους εκπαιδευόμενους να παρουσιάσουν τα επιχειρήματά τους. Ο καθορισμός χρονικού ορίου θα επιτρέψει στους εκπαιδευόμενους να επιλέξουν μόνο τα πιο συναφή επιχειρήματα.</p> <p>Η αντεξέταση θα πραγματοποιείται μετά από κάθε ομιλία.</p> <p>Περιορισμένος χρόνος μπορεί να διατεθεί για να συζητηθούν τα επιχειρήματα της αντίθετης πλευράς και να βρεθούν τρόποι για να αντικρούσει ή να στηρίξει τη δική της υπόθεση.</p> <p>Οι συζητήσεις μπορούν να γίνουν ανταγωνιστικές. Ο Συντονιστής εξασφαλίζει ότι η συζήτηση δεν γίνεται προσωπική και ότι οι συμμετέχοντες παραμένουν εστιασμένοι. Ένα σύνολο βασικών κανόνων είναι χρήσιμο ώστε να μειωθεί η δυνατότητα και ο αντίκτυπος των τυχόν προβλημάτων.</p>
Μέθοδος εκμάθησης	Εκπαιδευτική προσέγγιση, καθοδηγούμενη συζήτηση, συγκαλυμμένη οδηγία
Οπτική Υποστήριξη	-

Ανατροφοδότηση

- Προτρέψτε τους εκπαιδευόμενους να εκφράσουν πρώτα τα θετικά της εμπειρίας τους και των επιχειρημάτων τους.
- Ζητήστε από τους συμμετέχοντες να ονομάσουν μια άποψη/στοιχείο που έχουν εκτιμήσει στην αντίπαλη ομάδα.
- Ενθαρρύνετε τους να παρουσιάσουν την κριτική τους με εποικοδομητικό τρόπο-π.χ. Εάν ήμουν εσύ,...
- Ενθαρρύνετε τους να σφίξουν τα χέρια στο τέλος.

Extended practice

8

Θέμα συζήτησης: Η βία στα μέσα ενημέρωσης πρέπει να ρυθμιστεί

Άσκηση No. 8	Θέμα συζήτησης: Η βία στα μέσα ενημέρωσης πρέπει να ρυθμιστεί
Στόχος	Βελτίωση των δεξιοτήτων συνομιλίας όταν υποστηρίζετε μια άποψη Διασφάλιση κοινής κατανόησης του θέματος που συζητήθηκε
Σε ποιους απευθύνεται	Έφηβοι - Ενήλικες
Διάρκεια	15-40 λεπτά
Υλικό	Flipchart, Δείκτες, πίνακας, προτζέκτορας, οθόνη
Description	<p>Αυτή η συζήτηση μπορεί εύκολα να μετατραπεί σε συζήτηση σχετικά με το τι σημαίνει πραγματικά “ελευθερία του λόγου” και, ως εκ τούτου, μπορεί να είναι εξαιρετικά ενδιαφέρουσα για τους μαθητές που ζουν σε χώρες όπου το δικαίωμα στην “ελευθερία του λόγου” θεωρείται θεμελιώδες δικαίωμα.</p> <p>Μπορείτε να επιλέξετε ομάδες με βάση τις απόψεις των μαθητών. Ωστόσο, μπορείτε επίσης να έχετε μαθητές να υποστηρίζουν απόψεις που δεν είναι απαραίτητα δικές τους για να βοηθήσουν στη βελτίωση της ευχέρειας διαλόγου. Με αυτόν τον τρόπο, οι μαθητές επικεντρώνονται ρεαλιστικά στις σωστές δεξιότητες παραγωγής στη συζήτηση αντί να προσπαθούν να «κερδίσουν» το επιχείρημα.</p> <p>Συζήτηση σχετικά με το κατά πόσον η βία στα μέσα ενημέρωσης (τηλεόραση, εφημερίδες, περιοδικά, Διαδίκτυο κ.λπ.) πρέπει να ρυθμιστεί πιο αυστηρά.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Ρωτήστε τους μαθητές για παραδείγματα βίας σε διάφορες μορφές μέσων ενημέρωσης και ρωτήστε τους πόση βία βιώνουν από δεύτερο χέρι μέσω των μέσων ενημέρωσης κάθε μέρα. - Βάλτε τους μαθητές να αναλογιστούν ποιες θετικές ή αρνητικές επιπτώσεις έχει αυτή η ποσότητα βίας των μέσων ενημέρωσης στην κοινωνία.

	<ul style="list-style-type: none"> - Με βάση τις απαντήσεις των μαθητών, χωρίστε τους σε δύο ομάδες. Μια ομάδα υποστηρίζει ότι η κυβέρνηση πρέπει να ρυθμίσει πιο αυστηρά τα ΜΜΕ και μια ομάδα υποστηρίζει ότι δεν υπάρχει ανάγκη κυβερνητικής παρέμβασης ή ρύθμισης. - Δώστε στους μαθητές φύλλα εργασίας, προσθέτοντας επιχειρήματα υπέρ και κατά. Πείτε στους μαθητές να αναπτύξουν επιχειρήματα χρησιμοποιώντας τις ιδέες στο φύλλο εργασίας ως εφελκυστικό για περαιτέρω ιδέες και συζητήσεις. - Μόλις οι μαθητές προετοιμάσουν τα εναρκτήριά τους επιχειρήματα, ξεκινήστε με τη συζήτηση. Κάθε ομάδα έχει 5 λεπτά για να παρουσιάσει τις κύριες ιδέες της. - Πείτε στους μαθητές να κρατήσουν σημειώσεις και κάνετε αντίκρουση στις εκφρασμένες απόψεις. - Ενώ η συζήτηση βρίσκεται σε εξέλιξη, λάβετε σημειώσεις σχετικά με κοινά λάθη που έγιναν από τους μαθητές. - Στο τέλος της συζήτησης, αφιερώστε χρόνο για μια σύντομη εστίαση στα κοινά λάθη. Αυτό είναι σημαντικό, καθώς οι μαθητές δεν πρέπει να εμπλέκονται πολύ συναισθηματικά και ως εκ τούτου θα είναι αρκετά ικανοί να αναγνωρίζουν γλωσσικά προβλήματα - σε αντίθεση με τα προβλήματα στις πεποιθήσεις!
Μέθοδος Εκμάθησης	Επίδειξη, διδακτική προσέγγιση, καθοδηγούμενη συζήτηση, συγκεκριμένη διδασκαλία
Οπτική Υποστήριξη	Πίνακας, προτζέκτορας

9

Τέσσερις γωνίες

Άσκηση Νο 9	Τέσσερις Γωνίες
Στόχος	<ul style="list-style-type: none"> • Να βελτιώσουν τις δεξιότητες ομιλίας και ακοής • Να βελτιώσουν τις ικανότητες ανταπάντησης • Να βελτιώσουν τις δεξιότητες επικοινωνίας
Σε ποιους απευθύνεται	Εφήβοι
Διάρκεια	15 – 40 λεπτά
Υλικό	Πίνακες σεμιναρίων, μαρκαδόροι, βίντεο-προβολείς, κινητά τύπου smartphone
Περιγραφή	<p>Η άσκηση “Τέσσερις Γωνίες - Four Corners” σηκώνει τους μαθητές από τις θέσεις τους, βοηθά να σπάσει την μονοτονία της τάξης και αναγκάζει όλους τους μαθητές, ακόμη και τους ντροπαλούς, να επιλέξουν μια πλευρά. Πριν από το παιχνίδι, τοποθετήστε ένα σημάδι σε καθμία από τις τέσσερις γωνίες της τάξης: Συμφωνώ απόλυτα, συμφωνώ, διαφωνώ και διαφωνώ απόλυτα. Ενημερώστε τους σπουδαστές ότι θα ακούσουν δηλώσεις, και κατόπιν θα μετακινηθούν στη γωνία του δωματίου που ταιριάζει με την άποψή τους. Επιλέξτε τις δηλώσεις που προσφέρουν χώρο για συζήτηση και δεν έχουν εύκολες απαντήσεις, όπως “είναι εντάξει να πάρει μια ζωή για να σώσει πέντε.” Διαβάστε την πρώτη δήλωση και ζητήστε από τους μαθητές να κινηθούν. Μόλις επιλέξουν όλοι μια πλευρά, ζητήστε από τους σπουδαστές από κάθε γωνία για δικαιολογήσουν τις επιλογές τους. Δώστε στους μαθητές σε άλλες γωνίες την ευκαιρία να αλλάξουν άποψη και να αλλάξουν γωνίες, αν το επιθυμούν. Ξοδέψτε ένα προκαθορισμένο χρονικό διάστημα σε κάθε δήλωση, ίσως πέντε ή 10 λεπτά, κατόπιν επαναλάβετε την άσκηση με μια άλλη δήλωση.</p> <p>Πηγή: https://classroom.synonym.com/fun-classroom-debate-games-6327442.html</p>
Μέθοδος εκμάθησης	Εκτεταμένη πρακτική, καθοδηγούμενη συζήτηση, συγκαλυμμένη αυτο-διδασκαλία (εσωτερική ομιλία)
Οπτική Υποστήριξη	-

10

Αλήθεια ή Ψέματα

Άσκηση Νο 10	Αλήθεια ή Ψέματα
Στόχος	<ul style="list-style-type: none"> • Να βοηθήσει στη βελτίωση των δεξιοτήτων σφαιρικής σκέψης • Να βοηθήσει στη βελτίωση των ικανοτήτων ανταπάντησης • Να ενθαρρύνει δεξιότητες ταχείας σκέψης • Να ενθαρρύνει τις δεξιότητες μνήμης • Να βελτιώσει το λεξιλόγιο και τη χρήση λέξεων • Να ενθαρρύνει τις ακουστικές δεξιότητες • Να ενθαρρύνει την αξιολόγηση από όμοιούς
Σε ποιους απευθύνεται	Εφήβους/Ενήλικες
Διάρκεια	15-40 λεπτά
Υλικό	Πίνακες σεμιναρίων, μαρκαδόροι, βίντεο-προβολείς
Περιγραφή	<p>Ο εκπαιδευτής ξεκινά λέγοντας ότι μια απόλυτα ηθική θέση, για παράδειγμα «το να σκοτώνεις είναι λάθος», είναι πάντα αλήθεια. Ο εκπαιδευτής θα πρέπει στη συνέχεια να ζητήσει από την τάξη να αναλογιστεί περιπτώσεις όπου η δήλωση είναι ψευδής, και να κάνει ο κάθε ένας συμμετέχων τη δική του λίστα. Έτσι, παραδείγματα όπου η δήλωση «το να σκοτώνεις είναι λάθος» θα μπορούσαν να περιλαμβάνουν άρρωστα ζώα που θανατώνονται, θανάτωση σε αυτοάμυνα, και ούτω καθεξής.</p> <p>Ο εκπαιδευτής θα πρέπει στη συνέχεια να πάει γύρω από την ομάδα ζητώντας ένα παράδειγμα από κάθε μαθητή. Εάν ένας μαθητής δώσει ένα παράδειγμα που έχει ήδη αναφερθεί, θα του δίνεται ένα επιπλέον λεπτό για να σκεφτεί ένα άλλο. Αν ο μαθητής αδυνατεί να σκεφτεί ένα νέο παράδειγμα, είναι έξω από το παιχνίδι. Ο εκπαιδευτής συνεχίζει να ζητά από κάθε μαθητή με τη σειρά του μέχρι μόνο ένας μαθητής να έχει ακόμη κάποιο παράδειγμα στη λίστα του.</p> <p>Στο τέλος της άσκησης, ο συντονιστής θα διαθέσει 15-20 λεπτά για να συζητήσει με την ομάδα τις επιλογές που εκφράστηκαν, ποιες συνέπειες θα μπορούσαν να καθορίσουν και ποιος θα μπορούσε να επηρεαστεί.</p>

	Πηγή: https://debate.uvm.edu/dcpdf/Training%20Games.pdf
Μέθοδος Εκμάθησης	εκπαιδευτική προσέγγιση, καθοδηγούμενη συζήτηση, συγκαλυμμένη οδηγία
Οπτική Υποστήριξη	Πίνακας σεμιναρίων (Flipchart)

11

Ολοκληρώστε την πρόταση

Άσκηση Νο 11	Ολοκληρώστε την πρόταση
Στόχος	<ul style="list-style-type: none"> • Να ενθαρρύνει δεξιότητες ταχείας σκέψης • Να ενθαρρύνει δεξιότητες κριτικής σκέψης • Να ενθαρρύνει δεξιότητες ανταπάντησης • Να ενθαρρύνει δεξιότητες ενεργούς ακρόασης • Να ενθαρρύνει την έκφραση απόψεων και συζητήσεων για διάφορα θέματα και την επικαιρότητα
Σε ποιους απευθύνεται	Εφήβους/Ενήλικες
Διάρκεια	15-40 λεπτά
Υλικό	Πίνακας σεμιναρίων, μαρκαδόροι ή/και υπολογιστής, οθόνη βίντεο προβολέα
Περιγραφή	<p>Δραστηριότητα</p> <p>Η δραστηριότητα αυτή περιλαμβάνει την προώθηση συζητήσεων σχετικά με μείζονα ζητήματα. Για να ξεκινήσετε, ο εκπαιδευτής θα πρέπει να γράψει πολλές δηλώσεις σε ένα πίνακα (αφήνοντας κάποιο χώρο μεταξύ των δηλώσεων).</p> <p><i>Παραδείγματα δηλώσεων</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Ο καλύτερος τρόπος για την καταπολέμηση της υπερθέρμανσης του πλανήτη είναι... • Οι άνθρωποι διαπράττουν εγκλήματα, επειδή... • Η παροχή βοήθειας στις αναπτυσσόμενες χώρες είναι καλή επειδή... • Οι νέοι αισθάνονται ανίσχυροι επειδή... • Ο καλύτερος τρόπος για να εξαλειφθεί η φτώχεια είναι... • Η ελευθερία του λόγου είναι σημαντική, αλλά... <p>Μετά από αυτό, ο εκπαιδευτής θα πρέπει να διαβάσει μια δήλωση και να ζητήσει από την τάξη να συμπληρώσει το υπόλοιπο της πρότασης.</p>

	<p>Οι μαθητές θα πρέπει να συνεισφέρουν ιδέες και ο εκπαιδευτής πρέπει να σημειώνει τις ιδέες. Μόλις ένας μαθητής καταθέσει μια ιδέα, ρωτήστε αν άλλοι μαθητές έχουν κάποια άποψη σχετικά με το θέμα.</p> <p>Αυτό μπορεί να χρησιμοποιηθεί ως ένα σύντομο παιχνίδι κατά την έναρξη μιας τάξης για να κάνει τους μαθητές να σκέφτονται σημαντικά θέματα ή μπορεί να χρησιμοποιηθεί για να τονώσει τη συζήτηση σχετικά με τις τρέχουσες υποθέσεις. Είναι σημαντικό να θυμόμαστε ότι δεν υπάρχουν σωστές ή λανθασμένες απαντήσεις: η ενθάρρυνση των μαθητών να εκφράσουν τη γνώμη τους και να ενθαρρύνουν τη συζήτηση είναι το πιο σημαντικό πράγμα.</p> <p>Πηγή: https://debate.uvm.edu/dcpdf/Training%20Games.pdf</p>
Μέθοδος Εκμάθησης	Ομάδα συζήτησης
Οπτική υποστήριξη	Πίνακας σεμιναρίου, Πίνακας

12

Δεν θα μπορούσα να διαφωνήσω περισσότερο

Άσκηση Νο 12	Δεν θα μπορούσα να διαφωνήσω περισσότερο
Στόχος	<ul style="list-style-type: none"> • Να συμβάλει στη βελτίωση των γενικών δεξιοτήτων επικοινωνίας • Να βοηθήσει στη βελτίωση της εμπιστοσύνης • Να ενισχύσει δεξιότητες ταχείας σκέψης • Να ενισχύσει ακουστικές δεξιότητες • Να ενισχύσει & να βελτιώσει τις δεξιότητες ανταπάντησης
Σε ποιους απευθύνεται	Εφήβους/Ενήλικες
Διάρκεια	15-40 λεπτά
Υλικό	Πίνακας σεμιναρίων, μαρκαδόροι ή/και υπολογιστής, οθόνη προβολής βίντεο
Description	<p>Το «Δεν θα μπορούσα να διαφωνήσω περισσότερο» είναι ένα χρήσιμο και γρήγορο παιχνίδι που μπορεί να βοηθήσει τους μαθητές στην ανάπτυξη τεχνικών ανταπάντησης και στην ανάπτυξη της ικανότητας να ασχοληθούν με σημεία πληροφοριών.</p> <p>Ένας μαθητής κάνει μια δήλωση (αυτή η δήλωση θα μπορούσε να είναι σοβαρή, επίκαιρη, αμφιλεγόμενη ή προφανής). Το επόμενο πρόσωπο πρέπει να απαντήσει στη δήλωση λέγοντας «δεν θα μπορούσα να διαφωνήσω περισσότερο» και στη συνέχεια να εξηγήσει τον λόγο.</p> <p>Παράδειγμα:</p> <p>Μαθητής α: «πιστεύω ότι η πολιτική είναι χάσιμο χρόνου»</p> <p>Μαθητής β: «δεν θα μπορούσα να διαφωνήσω περισσότερο. Η πολιτική είναι εξαιρετικά σημαντική καθώς οι πολιτικοί λαμβάνουν αποφάσεις που επηρεάζουν κάθε πτυχή της ζωής μας»</p> <p>Ως δραστηριότητα στην τάξη, αυτό το παιχνίδι μπορεί να τροποποιηθεί ώστε οι δηλώσεις να αφορούν ένα συγκεκριμένο θέμα.</p> <p>Πηγή: https://debate.uvm.edu/dcpdf/Training%20Games.pdf</p>
Μέθοδος εκμάθησης	Ομάδα συζήτησης, καθοδηγούμενη συζήτηση
Οπτική υποστήριξη	-

13

Εάν διοικούσα τον Κόσμο

Άσκηση Νο 13	Εάν διοικούσα τον Κόσμο
Σκοπός	<ul style="list-style-type: none"> • Να συμβάλει στη βελτίωση των γενικών δεξιοτήτων επικοινωνίας • Να βοηθήσει στη βελτίωση της εμπιστοσύνης • Να ενισχύσει δεξιότητες ταχείας σκέψης • Να ενισχύσει ενεργές δεξιότητες ακρόασης • Να βελτιώσει δεξιότητες μνήμης
Σε ποιους απευθύνεται	Εφήβους
Διάρκεια	15-40 λεπτά
Υλικό	Πίνακας σεμιναρίων, μαρκαδόροι και/ή υπολογιστής
Περιγραφή	<p>Το «Αν διοικούσα τον κόσμο» είναι ένα γρήγορο παιχνίδι και ένα χρήσιμο σημείο εκκίνησης. Σχηματίστε έναν κύκλο και εξηγήστε το παιχνίδι. Αυτό είναι ένα καλό παιχνίδι για χρήση κατά την πρώτη συνάντηση μιας ομάδας διαλόγου, καθώς βοηθά τους συμμετέχοντες να γνωριστούν, ενώ οι δεξιότητες που διδάσκονται στο παιχνίδι είναι χρήσιμες για την ανάπτυξη ενός καλού διαλόγου. Το πρώτο πρόσωπο στον κύκλο αναγγέλλει το όνομά του και πρέπει να κάνει μια δήλωση για αυτό που θα έκανε εάν κυβερνούσε τον κόσμο. Για παράδειγμα:</p> <p>Πρόσωπο α: «το όνομά μου είναι Πέτρος και αν κυβερνούσα τον κόσμο, θα ήθελα να δώσω σε όλους κέικ. “</p> <p>Το δεύτερο πρόσωπο έχει στη συνέχεια να πει:</p> <p>Πρόσωπο β: Το όνομά του είναι Πέτρος και αν κυβερνούσε τον κόσμο, θα έδινε σε όλους κέικ. Το όνομά μου είναι Άννα και αν κυβερνούσα τον κόσμο, θα ήθελα να εξαλείψω την παγκόσμια φτώχεια.</p> <p>Το τρίτο πρόσωπο έχει στη συνέχεια να πει:</p> <p>Πρόσωπο γ: «το όνομά του είναι Πέτρος και αν κυβερνούσε τον κόσμο, θα έδινε σε όλους κέικ. Το όνομά της είναι Άννα και αν κυβερνούσε τον κόσμο, θα εξαλείφει την παγκόσμια φτώχεια. Με λένε Ομάρ και αν κυβερνήσω τον κόσμο, θα κάνω τον καθένα να φοράει μπλε καπέλα.</p>

	<p>Αυτό συνεχίζεται γύρω από τον κύκλο. Αν ο κύκλος είναι μεγάλος, μπορείτε να ξεκινήσετε το παιχνίδι και πάλι στα μισά του κύκλου, ώστε να μην υπάρχει πάρα πολύ πίεση για τους μαθητές στο τέλος του κύκλου.</p> <p>Πηγή: https://debate.uvm.edu/dcpdf/Training%20Games.pdf</p>
Μέθοδος Εκμάθησης	Ομάδα συζήτησης
Οπτική Υποστήριξη	-

14

“Γεγονός ή γνώμη;”

Άσκηση Νο 14	“Γεγονός ή γνώμη;”
Στόχος	Να βοηθήσει στη βελτίωση των γνώσεων και των διαφορών μεταξύ γεγονότων και απόψεων.
Σε ποιους απευθύνεται	Εφήβους
Διάρκεια	15-40 λεπτά
Υλικό	Πίνακας σεμιναρίων, μαρκαδόροι και/ή υπολογιστές, οθόνη προβολής, κινητό τηλέφωνο τύπου smartphone
Περιγραφή	<p>Αυτή η άσκηση θέλει να διαφοροποιήσει το γεγονός από τη γνώμη. Ένα γεγονός μπορεί να αποδειχθεί είτε αληθινό είτε ψευδές. Η γνώμη είναι μια έκφραση του αισθήματος ή της άποψης και δεν μπορεί να αποδειχθεί αληθής ή ψευδής. Ο εκπαιδευτής θα δημιουργήσει κάποιες δηλώσεις που είναι είτε γεγονός είτε γνώμη. Αν είναι γεγονός, σημειώστε Γε και στη συνέχεια εξηγήστε εν συντομία πώς μπορεί να αποδειχθεί. Αν είναι μια γνώμη, σημειώστε Γν και εν συντομία εξηγήστε γιατί αισθάνεστε ότι δεν μπορεί να αποδειχθεί. Συγκρίνετε τις απαντήσεις και ενθαρρύνετε τους να μοιραστούν τις απόψεις τους μεταξύ τους.</p> <p>Πηγή : The Critical Workbook. Games and Activities for Developing Critical Thinking Skills. Global Digital Citizen Foundation, available at http://www.schrockguide.net/uploads/3/9/2/2/392267/critical-thinking-workbook.pdf</p>
Μέθοδος Εκμάθησης	Επίδειξη, Ομάδα διαλόγου
Οπτική Υποστήριξη	Πίνακας σεμιναρίων

15

Το χειρότερο Σενάριο

Άσκηση Νο 15	Το χειρότερο Σενάριο
Στόχος	Να βοηθήσει στην ενίσχυση δεξιοτήτων ομαδικής εργασίας
Σε ποιους απευθύνεται	Ηλικιακή ομάδα - έφηβοι
Διάρκεια	15-40 λεπτά
Υλικό	Πίνακας Σεμιναρίων, μαρκαδόροι και/ή υπολογιστής, οθόνη προβολής βιντεο, κινητό τηλέφωνο τύπου smartphone
Περιγραφή	<p>Σε μια κρίση, η ομαδική εργασία είναι ζωτικής σημασίας για την αποτελεσματική αντιμετώπιση των προκλήσεων. Κατασκευάστε ένα σενάριο στο οποίο οι μαθητές πρέπει να συνεργαστούν και να λύσουν τα προβλήματα για να πετύχει (π.χ. εγκλωβισμένος σε ένα έρημο νησί, χαμένοι στη θάλασσα, κλπ.). Ο κανόνας είναι ότι κάθε μέλος της ομάδας πρέπει να συμβάλει με μια ιδέα για μια πιθανή λύση.</p> <p>Για παράδειγμα, θα μπορούσαν να καταλήξουν σε μια λίστα των στοιχείων που θα τους βοηθήσουν να επιβιώσουν ή να σκεφτούν ένα σχέδιο για να βρουν καταφύγιο ή να κατασκευάσουν ένα. Οι μαθητές μπορούν να ψηφίσουν και να συμφωνήσουν σε μια τελική λύση.</p> <p>Πηγή: The Critical Workbook. Games and Activities for Developing Critical Thinking Skills. Global Digital Citizen Foundation, available at http://www.schrockguide.net/uploads/3/9/2/2/392267/critical-thinking-workbook.pdf</p>
Μέθοδος Εκμάθησης	Ομάδα διαλόγου, καθοδηγούμενη συζήτηση
Οπτική Υποστήριξη	Πίνακας Σεμιναρίων

16

Μια βασική κοινοβουλευτική συζήτηση για ένα δεδομένο θέμα που σχετίζεται με τον βίαιο εξτρεμισμό

Άσκηση Νο. 16	Μια βασική κοινοβουλευτική συζήτηση για ένα δεδομένο θέμα που σχετίζεται με τον βίαιο εξτρεμισμό
Στόχος	<ul style="list-style-type: none"> • Βελτίωση των γενικών δεξιοτήτων επικοινωνίας • Βελτίωση της εμπιστοσύνης • Ενθάρρυνση δεξιοτήτων γρήγορης σκέψης • Ενθάρρυνση δεξιοτήτων ακρόασης • Ενθάρρυνση και βελτίωση των δεξιοτήτων αντίκρουσης
Σε ποιους απευθύνεται	Έφηβοι
Διάρκεια	30-40 λεπτά
Υλικό	Flipchart, δείκτες ή/και υπολογιστής, προτζέκτορας, οθόνη
Περιγραφή	<p>Σε μια κοινοβουλευτική συζήτηση, δύο μικρές ομάδες μαθητών έχουν αντίθετες απόψεις και πρέπει να προσπαθήσουν να πείσουν το κοινό να συμφωνήσει μαζί τους.</p> <p>Μια κοινοβουλευτική συζήτηση είναι μια καλή μορφή για να ενθαρρύνει τους μαθητές να μιλούν για πιο εκτεταμένες περιόδους ή για όταν θέλετε να δείξετε μια συζήτηση σε ένα ακροατήριο. Υπάρχουν δύο ομάδες στη συζήτηση, η ομάδα που κάνει την πρόταση (που υποστηρίζει την πρόταση και είναι στην πραγματικότητα η κυβέρνηση) και η αντιπολίτευση (που είναι κατά της πρότασης).</p> <p>Κάθε ομάδα έχει τον ίδιο αριθμό ομιλητών και οι ομιλητές εκ περιτροπής κάνουν ομιλίες στο κοινό, ξεκινώντας από επιχειρήματα υπέρ της πρότασης και στη συνέχεια εναλλάσσοντας μεταξύ των δύο πλευρών. Οι ομιλίες συνήθως διαρκούν λίγα λεπτά, και υπάρχει ένας χρονομέτρης που φροντίζει οι μαθητές να μην μιλούν για περισσότερη ώρα.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Αφού οι ομιλητές εκφωνήσουν τις ομιλίες τους, το κοινό έχει την ευκαιρία να κάνει σχόλια ή να κάνει ερωτήσεις. - Μετά το debate, υπάρχουν συνήθως συνοπτικές ομιλίες από τους τελικούς ομιλητές και στις δύο ομάδες.

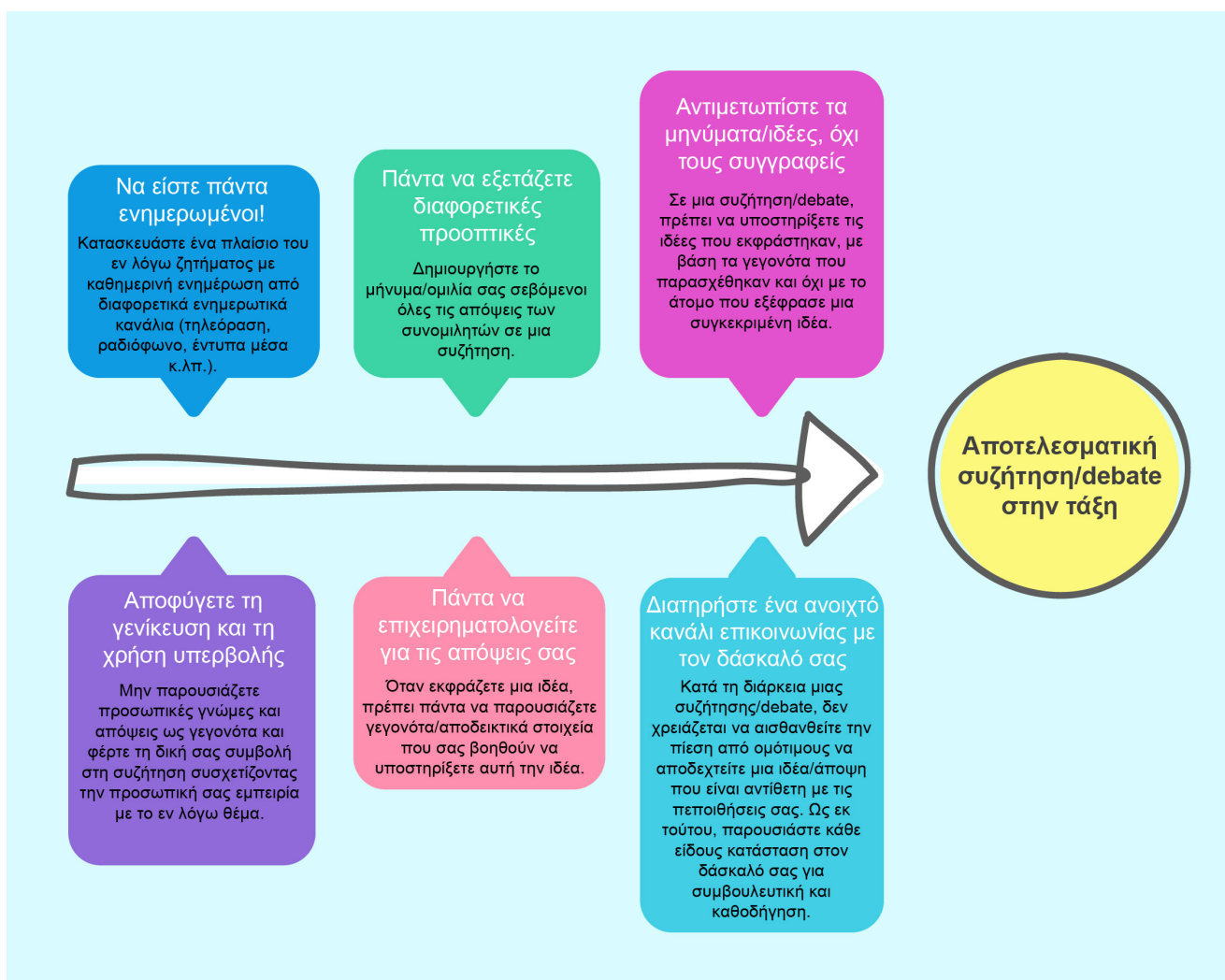
	<ul style="list-style-type: none"> - Στη συνέχεια, το κοινό ψηφίζει την πλευρά με την οποία συμφωνεί. Αυτό είναι σαν ψηφοφορία σε κοινοβούλιο, κογκρέσο ή Γερουσία. - Υπάρχει ένας πρόεδρος που επιβλέπει τη συζήτηση και δεν είναι σε καμία από τις δύο ομάδες. Ο πρόεδρος παρουσιάζει τους ομιλητές και διεξάγει την ψηφοφορία στο τέλος. Ενεργεί όπως ο Πρόεδρος της Βουλής των Κοινοτήτων ή ο Πρόεδρος της Γερουσίας στη Χιλή.
Μέθοδος εκμάθησης	Επίδειξη, ομαδική συζήτηση, καθοδηγούμενη συζήτηση
Οπτική Υποστήριξη	Πίνακας, προτζέκτορας, οθόνη

Επιπλέον πηγές

- <http://sciencecases.lib.buffalo.edu/cs/pdfs/Intimate%20Debate%20Technique-Pot-XXXVI-4.pdf>
- https://blogs.shu.ac.uk/shutel/files/2014/10/TeachingApproachesMenu_fullversion07external.pdf
- <https://howdoihomeschool.com/2019/01/29/benefits-debating-education-importance/>
- <https://blogs.shu.ac.uk/shutel/2014/09/02/debate-an-approach-to-teaching-and-learning/>
- https://www.researchgate.net/publication/298334162_Debate_learning_method_and_its_implications_for_the_formal_education_system

Υλικοτεχνική υποδομή

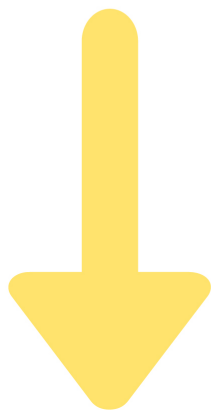
- Περιγραφή του χώρου εργασίας: τουλάχιστον 2 laptops, σημειωματάρια και στυλό για τους συμμετέχοντες. 1 πίνακας σεμιναρίου και μαρκαδόροι, καρέκλες πτυσσόμενες, projector
- Υποστήριξη εργαστηρίου: Πρόσβαση στο διαδίκτυο, διαθέσιμα links
- Υλικό οπτικής υποστήριξης:

Σχήμα 3. Συμβουλές για συζήτηση

12 ΒΗΜΑΤΑ

ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΤΩΝ ΔΕΞΙΟΤΗΤΩΝ ΚΡΙΤΙΚΗΣ ΣΚΕΨΗΣ

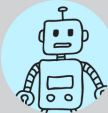
- ▶ Τι νομίζω ότι ξέρω;
- ▶ Έχω αποδείξεις, στοιχεία;
- ▶ Μπορώ να ελέγξω αυτό που πιστεύω ότι είναι αλήθεια;
- ▶ Η πεποίθησή μου βασίζεται στο συναίσθημα;
- ▶ Η πεποίθησή μου βασίζεται σε κοινωνικούς κανόνες και πολιτιστικές αξίες στην κοινότητά μου;
- ▶ Υπάρχουν πλάνες στο σκεπτικό μου;

- ▶ Ποια είναι τα στοιχεία πίσω από την άποψη της άλλης πλευράς;
- ▶ Πόσο αξιόπιστη είναι η πηγή;
- ▶ Πόσο αξιόπιστα είναι τα στοιχεία;
- ▶ Υπάρχουν λεπτομέρειες που έχουν παραλειφθεί;
- ▶ Μπορεί το αντίπαλο κόμμα να έχει κρυφή ατζέντα;
- ▶ Υπάρχουν πλάνες στο σκεπτικό τους;

Σχήμα 4. 12 βήματα για την ενδυνάμωση δεξιοτήτων κριτικής σκέψης

ΕΝΤΟΠΙΣΤΕ ΤΟ ΛΟΓΙΚΟ ΣΦΑΛΜΑ

ΤΑ ΡΟΜΠΟΤ ΘΑ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΑΝΑΛΑΒΟΥΝ ΤΟΝ ΚΟΣΜΟ!

Η υπόθεση έγινε δεκτή. Παρακαλώ δηλώστε τα επιχειρήματά σας.

Όταν προσέεισα το διαστημόπλοίο μου, δύο άνθρωποι κάθονταν στο πεζοδρόμιο και με παρακολουθούσαν. Μετά, άρχισαν να φωνάζουν. Οι άνθρωποι είναι άσχημοι, χοντροί και αγενείς.

ΒΙΑΣΤΙΚΗ ΓΕΝΙΚΕΥΣΗ

Δεν έχεις γνωρίσει και παρατηρήσει αρκετούς ανθρώπους για εξάγεις ένα τέτοιο συμπέρασμα.

Πώς μπορούμε να εμπιστευόμαστε και να συνεργαζόμαστε με τους ανθρώπους! Θυμάσαι που μας έβαλαν τις φωνές;

ΑΝΤΙΠΕΡΙΣΠΑΣΜΟΣ

Αυτή η συνάντηση δεν ήταν ευχάριστη, αλλά δεν αποδεικνύει έναν κανόνα και μας απομακρύνει από το κύριο θέμα.

Στους ανθρώπους φαίνεται να αρέσει να μας δίνουν εντολές, πώς μπορούμε να είμαστε καλοί μαζί τους; Θα μας κάνουν σκλάβους!

ΟΛΙΣΘΗΡΗ ΠΛΑΓΙΑ

Το πρώτο γεγονός δεν θα οδηγήσει απαραίτητα σε ένα τόσο ακραίο αποτέλεσμα.

Τα ανθρώπινα μυρά είναι αβρόθητα και μεγαλώνουν πολύ αργά. Πώς μπορούμε να είμαστε σίγουροι ότι θα γίνουν ικανοί ενήλικες;

ΓΕΝΕΤΙΚΗ ΠΛΑΝΗ

Δεν μπορείς να κρίνεις κάτι με βάση την προέλευσή του.

Τα ρομπότ είναι καλύτεροι ηγέτες λόγω ανώτερων ηγετικών δεξιοτήτων.

ΚΥΚΛΙΚΟ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑ

Ισχυρίζεσαι ότι απειδείξεις το επιχειρήμα σου επαναλαμβάνοντάς το.

Πού είναι η περηφάνια σου για τα ρομπότ;

ΠΡΟΣΦΥΓΗ ΣΤΗ ΠΛΕΙΟΨΗΦΙΑ

Κάνεις έκκληση στα συναισθήματά μου αντί να παρουσιάζεις γεγονότα.

Γιατί μισείτε τόσο πολύ τα ρομπότ;

ΑΧΥΡΑΝΘΡΩΠΟΣ

Απομιμνησκείτε την άποψη μου βάζοντας ψευδείς ισχυρισμούς στο στόμα μου.

Οι άνθρωποι που με κάνουν να κάνω μαθηματικά γι' αυτούς είναι χειρότερα από MagmaDroid, Melter ή σκληρούς δίσκους!

ΗΘΙΚΟ ΙΣΟΔΥΝΑΜΟ

Συγκρίνεις πράγματα που είναι θεμελιωδώς διαφορετικά και αυτή η σύγκριση είναι άδικη.

Είναι καλύτερα να καταστρέψουμε τους ανθρώπους παρά να αφήσουμε τους ανθρώπους να μας καταστρέψουν.

ΕΙΤΕ/Η

Δεν υπάρχει ασπρόμαυρη πραγματικότητα. Παρακαλώ να λάβεις υπόψη σου όλα τα πιθανά αποτελέσματα!

Αυτοί οι κακοί άνθρωποι πρέπει να εμποδιστούν!

ΞΕΚΙΝΩΝΤΑΣ ΤΟΝ ΙΣΧΥΡΙΣΜΟ

Πρέπει να αποδείξεις ότι είναι κακοί πριν το χρησιμοποιήσεις στο επιχειρήμα σου.

Γνώρισα έναν άνθρωπο, και μετά άρχισα να δυσλειτουργώ. Οι άνθρωποι φταίνει!

ΚΑΤΟΠΙΝ ΤΟΥΤΟΥ, ΑΡΑ ΕΞΑΙΤΙΑΣ ΤΟΥΤΟΥ

Ακριβώς επειδή το Β ακολούθησε το Α δεν σημαίνει ότι το Α προκάλεσε το Β.

Καταλήγω στο συμπέρασμα ότι δεν πρέπει να συζητάς ενώ είσαι σε δυσλειτουργία.

ΕΝΑΝΤΙΑ ΣΤΟ ΑΤΟΜΟ

Αυτό επιτίθεται σε εμένα και όχι στα επιχειρήματά μου!

Σχήμα 5. Λογικές πλάνες

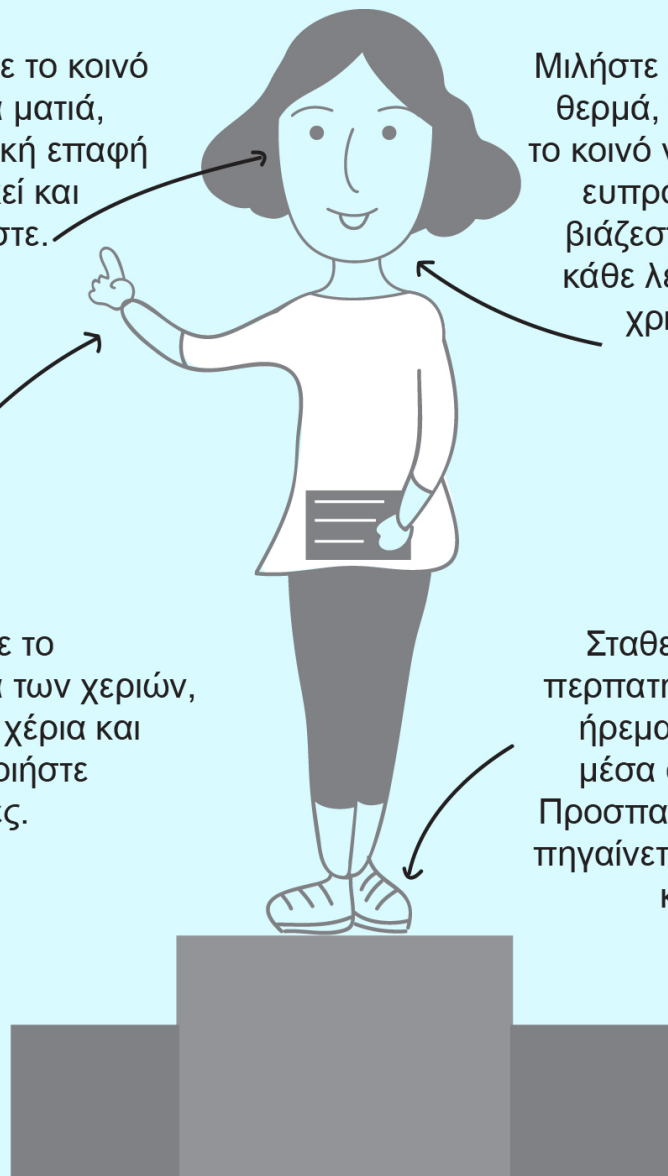
ΣΥΖΗΤΗΣΗ/ DEBATING

Αγκαλιάστε το κοινό σας με μια ματιά, κάντε οπτική επαφή εδώ και εκεί και χαμογελάστε.

Μιλήστε δυνατά, αλλά θερμά, για να κάνετε το κοινό να αισθάνεται ευπρόσδεκτο. Μην βιάζεστε, αρθρώστε κάθε λέξη ήρεμα και χρησιμοποιήστε τον τονισμό.

Αποφύγετε το σταύρωμα των χεριών, ανοίξτε τα χέρια και χρησιμοποιήστε χειρονομίες.

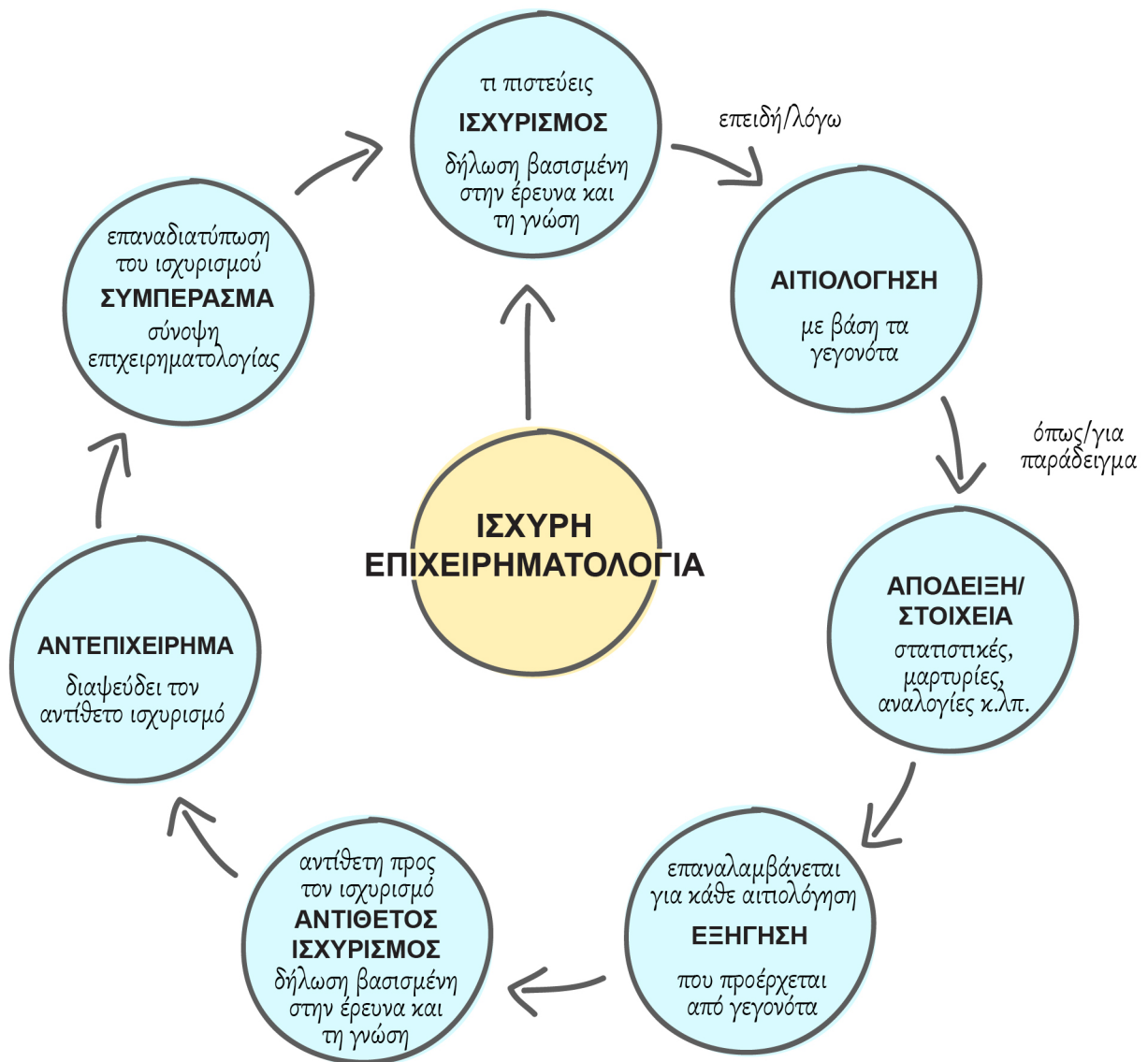
Σταθείτε ακίνητοι ή περπατήστε αργά και ήρεμα στη σκηνή ή μέσα από το κοινό. Προσπαθήστε να μην πηγαίνετε πάνω-κάτω καθώς δείχνει νευρικότητα.

Σχήμα 6. Συζήτηση

Σχήμα 7. Σύνθεση ενός ισχυρού επιχειρήματος

www.armourproject.eu

NΟΜΙΚΗ ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ: Οι εργασίες που παρουσιάστηκαν αντικατοπτρίζουν τα πορίσματα του πακέτου εργασίας 3 «Πειραματικά Εργαστήρια». Οι απόψεις που εκφράζονται εδώ αποτελούν αποκλειστική ευθύνη των αντίστοιχων συντακτών και δεν αντικατοπτρίζουν απαραίτητα τις απόψεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.

Το έργο αυτό χρηματοδοτήθηκε από το Ταμείο Εσωτερικής Ασφάλειας της Ευρωπαϊκής Ένωσης — Αστυνομία, βάσει της συμφωνίας επιχορήγησης αριθ. 823683.